

Vergaderjaar 2020–2021

34 861

Regels ter implementatie van richtlijn (EU) 2016/681 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 over het gebruik van persoonsgegevens van passagiers (PNR-gegevens) voor het voorkomen, opsporen, onderzoeken en vervolgen van terroristische misdrijven en ernstige criminaliteit (PbEU 2016, L 119) (Wet gebruik van passagiersgegevens voor de bestrijding van terroristische en ernstige misdrijven)

Nr. 28

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 juni 2021

Hierbij bied ik u, mede namens de Minister van Defensie, de rapportage aan van de functionaris gegevensbescherming (hierna: FG) van de passagiersinformatie-eenheid Nederland (hierna: Pi-NL) over 2020¹. Deze rapportage wordt jaarlijks opgesteld in uitvoering van artikel 18 van de Wet gebruik van passagiersgegevens voor de bestrijding van terroristische en ernstige misdrijven (hierna: PNR-wet).

In de rapportage gaat de FG in op de wijze waarop controle is uitgeoefend op de verwerking van de persoonsgegevens door de Pi-NL en de wijze waarop de waarborgen voor de gegevensbescherming zijn uitgevoerd. De rapportage bevat daarnaast statistieken over de manieren waarop de Pi-NL passagiersgegevens heeft verwerkt op grond van de PNR-wet.

Gezien de Pi-NL sinds juni 2019 operationeel is, is de rapportage over 2020 de eerste over een volledig kalenderjaar. Door de grote invloed van de covid-19 pandemie op de luchtvaart was het meteen een ongebruikelijk jaar, waarin veel minder passagiers dan gebruikelijk zijn beoordeeld. Desondanks heeft de Pi-NL ook over 2020 een belangrijke bijdrage geleverd aan de bestrijding van ernstige criminaliteit en terrorisme.

De FG concludeert dat de wettelijke waarborgen voor het beschermen van persoonsgegevens die zijn gecontroleerd, aanwezig zijn en functioneren. Daarbij blijft aandacht voor de continuïteit van deze waarborgen van onverminderd belang.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

De rapportage noemt een aantal belangrijke waarborgen voor de gegevensbescherming. Hieronder ga ik op een aantal waarborgen nader in en licht ik graag toe welke acties zijn en worden genomen om de bescherming van persoonsgegevens te borgen en processen verder te verbeteren.

Audits

Jaarlijks vindt bij de Pi-NL een audit plaats. Deze heeft tot doel op systematische wijze te toetsen of aan de bepalingen van de wet op adequate wijze uitvoering is gegeven. De eerste van deze audits heeft plaatsgevonden in de periode november 2019 tot januari 2020. Het betrof een audit uitgevoerd door de Auditdienst Rijk (ADR) op het centrale deel van het TRIP-systeem. De audit gaf een positief beeld en tevens enige verbeterpunten (waaronder het account- en autorisatiemanagement) die zijn opgepakt en actief worden gemonitord.

Informatievoorziening

De overheid dient transparant te zijn over informatie die zij verzamelt, in dit geval PNR-gegevens van luchtvaartpassagiers. Daartoe staat, naast hetgeen luchtvaartmaatschappijen direct richting hun reizigers communiceren, op rijksoverheid.nl toegelicht:

- Welke gegevens worden verzameld
- Wat de wettelijke grondslag hiervoor is
- Hoe de passagiersgegevens worden gebruikt door o.a. de Pi-NL en bevoegde instanties zoals de politie
- Wat de toegepaste bewaartermijnen zijn
- Hoe passagiers hun gegevens kunnen inzien, laten wijzigen of verwijderen

Bijzondere persoonsgegevens

De verwerking van gegevens door de Pi-NL mag nooit betrekking hebben op persoonsgegevens waaruit iemands godsdienst of levensovertuiging, ras of etnische afkomst, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven of geaardheid of lidmaatschap van een vakvereniging blijkt. Al deze gegevens, mochten deze onverhoopt door luchtvaartmaatschappijen toch worden doorgestuurd, worden vóór verdere verwerking door het systeem gefilterd. In samenspraak met de FG wordt de lijst van te filteren termen die op bijzondere persoonsgegevens kunnen wijzen, continu geactualiseerd en waar nodig aangepast.

Correct overnemen van vorderingsgegevens

In de jaarrapportage van de FG over 2019 (Bijlage bij Kamerstuk 34 861, nr. 26) werd onder meer geconstateerd: «Een aandachtspunt is het secuur overnemen door de bevoegde instantie, van de toestemming uit de vordering, in TRIP en de controle daarvan door Pi-NL». Hier is in 2020 door de Pi-NL veel aandacht aan besteed, waardoor de FG in haar rapportage over 2020 kan aangeven: «In 2020 verbeterde de controle op het correct overnemen van de vordering en/of het verzoek door de bevoegde instantie. Dit heeft een zeer positief effect. Aan het einde van 2020 was het aantal onjuist overgenomen gegevens bijna nihil.» Ik ben uiteraard verheugd met dit resultaat en zal hier ook in de toekomst scherp op blijven.

Aanleveren van de juiste passagiersgegevens door luchtvaartmaatschappijen

De FG geeft in haar rapportage terecht aan: «De door de passagier zelf aan de luchtvaartmaatschappij aangeleverde gegevens komen in TRIP. De juistheid en volledigheid van die gegevens hangt daarmee af van de aanlevering door de passagier of degene die boekt». Het is daarom van belang dat de Pi-NL waar mogelijk, zoals de PNR-wet ook aangeeft, naast PNR de aanwezige API-gegevens verzamelt. Deze laatste zijn in de meeste gevallen gevalideerd (bijvoorbeeld met behulp van een scan van het paspoort) en kennen daardoor een hoge mate van betrouwbaarheid.

Toestemming Officier van Justitie (OvJ) bij spoedvordering

De FG vermeldt dat wanneer een mondelinge vordering in geval van spoed plaatsvindt, achteraf sporadisch blijkt dat de OvJ toch geen toestemming had gegeven. Deze situatie is in 2020 eenmaal voorgekomen. Hiervan is melding gemaakt bij de privacy coördinator en de verstrekte gegevens zijn door de ontvangende bevoegde instantie verwijderd uit het onderzoeksdossier. Zowel Pi-NL als de bevoegde instanties blijven er ook in de toekomst scherp op toezien dat de vastgestelde procedures in alle gevallen worden gevolgd.

Bewustzijn

De FG heeft een belangrijke controlerende en agenderende rol voor de Pi-NL.

In 2020 is naast de FG een *privacy officer* aangesteld bij de Pi-NL, alsook een juridisch adviseur, die beiden een belangrijke bijdrage leveren aan het uitvoering geven aan de gegevensbescherming.

Constateringen van de FG worden in samenwerking opgepakt om tot verbeterde processen te komen. Dit heeft onverminderd de aandacht.

Ik wil de FG danken voor haar niet aflatende inzet dit bewustzijn van en kennis over het beschermen van persoonsgegevens binnen de Pi-NL op een hoger niveau te brengen.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus